

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *H.-i, H.-m.*
Cím: *Budapest a gangok városa*

Forrás: *Budapesti Hírlap*

Bm
(Hely)

1926. 6. 2.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Ol)

Osztályozás

Tárgy

729.3

Hely

Idő

"1926"

Személy

Budapest a gangok városa.

Ujabbán Budapesten elharapódzott neme az öngyilkosságnak az emeletről való leugrás. Nem hihető, hogy ha áttanulmányozhatnók a külföldi nagy városok öngyilkosstatisztikáját, hogy bárhol is elérhető a leugrálok száma a budapestiekét. Pedig vannak magas házak másutt is, sőt sokkal magasabbak; mert vannak Newyorkban például felhőkarcolók is és még sem olvasható csak nagy ritkán, hogy ott valaki az emeletről leugrált volna. Talán kell valaminek lennie a házak mikéntjében, hogy nálunk olyan készséggel választják az emberek az önkivégzésnek ezt a módját. Ez pedig nem lehet más, mint a *gang*, a *függő folyosó*, mely a magasban a levegőben lóg vagy függ és amely csábítja az embert a mélységbe.

Sehol sincs annyi *gang*, mint Budapesten, illetve megfordítva, Budapest a *gangok* városa, hiszen alig van Budapesten ház — tisztelet a néhány kivételnek, — amelyben ne volna *gang*.

Mi is az a *gang*? Ha valaki egy emeleten házból valamely emeleten egy olyan lakásba akar bejutni, amely nem a lépcsőházból nyílik, akkor Budapesten, sőt mondhatjuk Magyarországon ki kell lépnie a ház udvar felőli főfalán kívül a levegőben lógó szűk nyitott folyosóra, amelyen csak egy alacsony és sokszor rozoga, kifelé dülő vékony vaskorlát választja el a mélységtől s ezen kell végigmenni, míg megtalálja a néha nem is egészen közeli ajtót, mely a lakás biztosabb menedéket nyújtó belsejébe vezet. De van Budapesten olyan ház is, ahol a *gang* nem is az udvar felé

van, hanem a ház külső homlokzatán, amint ez például Kőbányán a Kápolnaután látható.

Ez a végimenés még megjárja az első és második emeleten, ez még nem olyan magas. De már kellemetlenebb a harmadik emeleten s még kellemetlenebb a negyedik és ötödik emeleten, 15—20, vagy még több méter magasságban az udvar szintje fölött. Van sok ember, akinek az idegzete ezt nem tűri. És még megjárja ez a végimenés a régebbi konzolokra épített közlapos folyosókon, amelyek többnyire vízszintesen s nem fosztják meg az embert teljesen a biztonság érzésétől, de annál kellemetlenebb ez az újabb konzol nélküli vasbeton függőlemez folyosóknál, melyeknek az udvar felé — vagyis kifelé — sokszor nagyon is érezhető esésük van, talán azért, hogy a víz róluk könnyebben lefolyjon, vagy talán, mert már lehajoltak s melyek már azt az érzést keltik, hogy onnan le kell zuhanni. Itt az ember csak a faj mellé lapulva tud tovább haladni s alig várja, hogy a kívánt ajtón bejuthasson és kinos helyzetéből szabaduljon. Vajjon hány embernek motoszkál fejében ilyenkor az a gondolat, mikor egy ilyen folyosón végigmegy, hogy ugorjon-e, vagy ne ugorjon még, különösen a legtöbb ház kivétel nélkül, minden ellenőrzés nélkül teszi meg.

De ha nem is vesszük a dolognak ezt a sötét oldalát, vajjon jó és szükséges-e, hogy az ember ne juthasson lakásába másként, mint hogy az utbaeső lakások konyhái, cselédszobái, valamint udvari

hálószobái előtt elmenjen s szemlélje az ilyen udvari részeknek minden rendetlenségét, piszkát és nyomorát, vagy tanulmányozza késő éjjel a nyári melegben nyitva hagyott ablakoknál az udvari hálószobák családi eseményeit?

Szükséges-e, hogy a gyerekek egész nap a folyosókon futkossanak és lármázzanak, hogy senkinek se legyen miattuk nyugta a házban, s gyakorolják magukat mindenféle neveltelenségben, s az idegen vagy rongálásában? Költözködéskor, vagy ha nagyobb butoradarabot kell egy lakásba

bevinni, nem lényegesen nehezíti-e a munkát a szűk *gang*on való bejutás a lakásba, hiszen még a beteget is, akit hordágyon kórházba kell szállítani, csak úgy lehet ilyen lakásból kihozni, hogy az ágy fele a korláton kívül van, s ilyen minden egyéb jól ismert életjelenség, ami a budapesti házakban a lakást lehetőleg kellemetlenné teszi.

Másutt ezen az építési módon már régen tudtunk, *Gang* nincs se Bécsben, se Berlinben, se másutt a civilizált nyugaton. Ott egy házban annyi lépcsőt építenek, hogy minden lépcsőről minden emeleten két lakásba, ha pedig megfelelő udvari traktus van, udvari lakásokkal, akkor négy lakásba lehessen bejutni. Így vannak mind a kislakásos házak is építve, legyenek azok négy vagy öt emeletesek, kisebbek vagy nagyobbak. Például azok az óriási kislakásos bércsarnyák, — talán észrevettük ezt a Bécsben járt fővárosi kiküldöttek, — amelyek ott az utóbbi időben a szocialista rezsim alatt épültek, s melyek némelyike olyan nagy, hogy abban egy kisebb város lakói mind elférnének, valamennyien úgy vannak építve, hogy minden lakásba, legyen az még

olyan kicsi is, közvetlenül a lépcsőházból lehet bejutni, s teljesen lehetetlen volna akár Bécsben, akár Berlinben egyetlenegy olyan házat is találni, ahol függő folyosók volnának. Sőt, hogy tovább menjünk ezeknek a városoknak építési szabályzata már eleve kizárja a függő folyosók létesítését, s előírja, hogy a lakásokba a lépcsőházból legyen a bemenet.

Legfőbb ideje volna nálunk is szakítani ezzel a civilizálatlan építési móddal, mely úgy látszik, már kizárólagos budapesti különlegesség. Ebben a tekintetben a főváros és az állam előjárható volna, ha már előbb nem, legalább a háboru utáni építkezéseknél, amikor a külföldi típusok már kialakultak, s ismeretesek voltak. S ha a népjóléti miniszter ur a már másutt kialakult s általánossá vált típusnak megfelelően építette volna meg az állami bérházaikat, akkor nem kellett volna hírlapi közeményekben mentegőzni azért, hogy ezeknél a függőfolyosós rendszert megtartotta.

A dolog ugyanis sem nem nehéz, sem pedig nem költséges.

A függő folyosók is pénzbe kerülnek, még pedig aránytalanul sokba, azok költségeiből kitalálják az a kevés lépcsőház, amelylyel többet kell építeni s a függő folyosók elhagyása esetén növelhető a ház beépített területe az udvar felé. Tehát nincs veszteség.

Kissé talán kényelmetlen eleinte a tervező építészeknek, hogy az ő megszokott sablonjától eltérjen, de mint mindenhez, úgy ehhez is hozzá lehet szokni, sőt hamar megszokhatja s a fejtöréstől — ha az nehezére esik — könnyen szabadulhat, ha megtekinti a külföldi példákat, ahol bőven talál mintát; nem kell tehát egészen előlről kezdeni mindent. A régi rendszer pedig annyira rossz és annyira elvetendő,

7. cs. 2.º hogy attól még abban az esetben is el kell térni, ha némi nehézséggel és áldozattal jár.

Ebben még mindig jó példával járhat elől ugy az állam, mint a főváros, mert hiszen még újabb bérházak építése előtt áll; sőt elvárhatjuk ezt a magánépítetők-től is.

De fölhevítjük erre az illetékes felelős tényezők figyelmét is, ide értve a miniszterelnök urat, a népjóléti miniszter urat s a székesfőváros főpolgármesterét is, oly irányban, hogy változtassák meg a főváros építésügyi szabályzatát, hagyják ki abból a függő folyosókra vonatkozó előírásokat, *amelyek a függő folyosók létesítését leg-*

alább a jövőre nézve kizárják s a lakásépítésnél civilizáltabb s az erkölcsiségnek s a szociális követelményeknek jobban megfelelő rendszert eredményeznek.

Attól pedig ne féljenek, hogy a budapesti lakók ezért megharagusznak. A budapesti ember azt hiszi, hogy a ház nem lehet másként, mint függő folyosókkal, mert ehhez szoktatták. Mutassák meg nekik, hogy lakni sokkal jobban lehet s min-

den igénynek sokkal inkább megfelel, ha bejártuk a saját lépcsőházukból van. De egyuttal a legkisebb lakást is ugy kell megtervezni, hogy az az egészségügyi és erkölcsiségi követelményeknek és az egyéb szociális és célszerűségi szempontoknak teljesen megfeleljen s ahogy az másutt már a gyakorlatban teljesen kialakult és mindenképpen bevált

K—i K—m.